

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8539/2560

บริษัท ชุมแสง เท็กซ์ไทล์ จำกัด ผู้ร้อง บริษัท โตโยชิมา แอนด์ โค จำกัด ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 207, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 41, ป.วิ.พ. มาตรา 27, ป.วิ.พ. มาตรา 225

ย่อ / หลักกฎหมาย

การขอให้ศาลเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้น คู่ความอาจมีคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วได้ ประกอบกับคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางนั้นมีผู้พิพากษาสมทบซึ่งลงชื่อเป็นองค์คณะได้ทำความเห็นแย้งว่า ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในประเทศสหราชอาณาจักรตามคำร้องขอของผู้ร้อง ซึ่งความเห็นแย้งที่ว่าศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในต่างประเทศนั้นก็เป็นไปในทำนองเดียวกับคำวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9476/2558 โดยไม่ว่าจะพิจารณาจากความหมายในข้อความตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตราต่าง ๆ หรือความสอดคล้องของบทกฎหมายต่าง ๆ ดังกล่าวกับอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศหรืออนุสัญญานิวยอร์กตามพันธกรณีที่ประเทศยอมรับ ล้วนแต่เป็นกรณีที่จะต้องถือว่าศาลไทยมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในประเทศไทยเท่านั้น ศาลไทยไม่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในต่างประเทศ ดังนั้น ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด เมืองลิเวอร์พูล ประเทศสหราชอาณาจักร อันเป็นคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในต่างประเทศแต่อย่างใด การที่ศาลดังกล่าวมีคำสั่งรับคำร้องขอของผู้ร้องที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว รวมตลอดถึงการมีคำสั่งและออกหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดคดีนี้ให้แก่ผู้ร้องล้วนเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยปราศจากอำนาจ อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ จึงเป็นกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจะต้องพิพากษายกคำสั่งของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางที่สั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวและเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบของศาลดังกล่าวทั้งหมด ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากผู้ร้องยื่นคำร้องขอว่า ผู้ร้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนในประเทศไทย ส่วนผู้คัดค้านเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดตามกฎหมายประเทศญี่ปุ่น ก่อนวันที่ 11 ธันวาคม 2555 อันเป็นวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอในคดีนี้ประมาณ 1 เดือน ผู้ร้องได้รับ

สมาคมค้าข้าวของอนุญาโตตุลาการสมาคมฝ้ายนานาชาติจำกัด (The International Cotton Association Limited) เมืองลิเวอร์พูล ประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งวินิจฉัยกรณีพิพาทระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านในสัญญาซื้อขายสินค้า ที่ผู้คัดค้านขายฝ้ายดิบให้แก่ผู้ร้องรวม 4 ฉบับ คือ ฉบับลงวันที่ 18 สิงหาคม 2553 วันที่ 15 ตุลาคม 2553 วันที่ 19 กันยายน 2554 และวันที่ 21 มีนาคม 2554 และมีคำชี้ขาดให้ผู้ร้องชำระเงินแก่ผู้คัดค้านตามสัญญาซื้อขายสินค้าทั้งสี่ฉบับข้างต้น รวมกับค่าใช้จ่ายในการทำคำชี้ขาดคิดคำนวณเป็นเงินไทยจนถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอขึ้นแล้วเป็นเงินจำนวน 77,104,919.50 บาท ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ร้องไม่ทราบมาก่อนว่ามีการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการดังกล่าว เพราะไม่มีการแจ้งให้ผู้ร้องทราบล่วงหน้า ผู้ร้องจึงไม่ได้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายผู้ร้องและไม่ได้ต่อสู้คัดค้านในการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ทั้งอนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจทำคำชี้ขาด เนื่องจากสัญญาทั้งสี่ฉบับดังกล่าวขาดสิ่งตอบแทน (Consideration) และองค์ประกอบของการก่อให้เกิดสัญญาตามกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) เพราะผู้คัดค้านเรียกร้องค่าเสียหายโดยไม่ได้ขอให้ผู้ร้องรับมอบฝ้ายดิบ สัญญาจึงไม่มีผลผูกพัน และโดยเฉพาะฝ่ายผู้คัดค้านคดีนี้ซึ่งเป็นผู้ขายได้อาศัยช่วงสถานการณ์ที่ตลาดฝ้ายกำลังผันผวนหลอกลวงผู้ร้องโดยอ้างว่า ฝ้ายดิบจะขาดแคลนอย่างมากและมีราคาสูงมากเป็นเวลานาน หากผู้ร้องไม่สั่งซื้อฝ้ายดิบตอนนี้ จะทำให้ผู้ร้องขาดแคลนฝ้ายดิบป้อนโรงงานผลิตและปั่นด้ายของผู้ร้องจนอาจต้องปิดโรงงาน ประกอบกับผู้คัดค้านได้เคยเลื่อนการส่งมอบฝ้ายดิบมาแล้วจนผู้ร้องหลงเชื่อว่าข้ออ้างดังกล่าวของผู้คัดค้านเป็นความจริงและยินยอมเข้าทำสัญญาซื้อขายฝ้ายดิบล่วงหน้าไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่ผู้ร้องไม่เคยตกลงซื้อฝ้ายดิบล่วงหน้าเป็นจำนวนมากกับผู้ขายรายใดมาก่อน ต่อมาภายหลังผู้ร้องได้ทราบความจริงว่าเรื่องดังกล่าวไม่เป็นความจริง แต่ผู้คัดค้านได้ปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง โดยความจริงแล้วตลาดฝ้ายดิบมีราคาผันผวนเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ โดยมีสาเหตุจากการเก็งกำไรและอุทกภัยในบางท้องที่ซึ่งผลิตฝ้าย เมื่อพ้นสถานการณ์ดังกล่าวแล้วราคาฝ้ายดิบจะต่ำลงมาอยู่ในสภาวะปกติ ผู้คัดค้านอยู่ในวงการมานานกว่า 30 ปี และทราบเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ทั้งผู้คัดค้านอาศัยความได้เปรียบในช่องทางการทำสัญญาสำเร็จรูปโดยอาศัยเงื่อนไขที่ผู้ร้องไม่เคยทราบมาก่อน เพราะไม่มีข้อความระบุไว้ในสัญญาที่มีการลงนามกันว่าผู้ขายสามารถเรียกค่าเสียหายจากส่วนต่างราคาฝ้ายตามสัญญากับราคาตลาดโดยที่ผู้ขายไม่ต้องส่งมอบฝ้ายแต่อย่างใด ทั้งไม่เคยทราบมาก่อนว่ากรณีมีปัญหาข้อพิพาทจะต้องเสนอข้อพิพาทนั้นให้อนุญาโตตุลาการสมาคมฝ้ายนานาชาติจำกัดเป็นผู้มีอำนาจทำคำชี้ขาด สัญญาที่ผู้คัดค้านอ้างตามคำชี้ขาดจึงไม่ได้เป็นไปตามเจตนาของผู้ร้องอันเป็นช่องทางที่ผู้คัดค้านใช้เป็นช่องทางเอาเปรียบผู้ร้องโดยไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง ผู้ร้องเพิ่งมาทราบในภายหลังตามคำชี้ขาดว่า ราคาฝ้ายที่กำหนดตามสัญญาที่ผู้ร้องต้องชำระมีราคาสูงอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับราคาตลาดฝ้ายในวันที่ถึงกำหนดส่งมอบหรือบรรทุกลงเรือซึ่งมีราคาต่ำลงอย่างมาก ทำให้ส่วนต่างราคาห่างกันมาก ตอนซื้อผู้คัดค้านกำหนดน้ำหนักฝ้ายเป็นหน่วยเมตริกตันหรือกิโลกรัม แต่ตอนคิดมูลค่าราคาฝ้ายส่วนต่างกลับคำนวณเป็นราคาต่อปอนด์ เมื่อเทียบกันแล้ว 1 กิโลกรัม จะเท่ากับ 2.2 ปอนด์ ผู้คัดค้านยังได้เปรียบและคิดค่าเสียหายเป็นหลายเท่า ดังนั้นหากจะยึดหลักสัญญาต้องเป็นสัญญาเพื่อบังคับให้ผู้ซื้อต้องชำระค่าเสียหายตามสัญญาดังกล่าวดังที่อนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดย่อมจะไม่ยุติธรรมแก่ผู้ซื้ออย่างยิ่ง การทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจึงไม่เป็นไปตามหลักสุจริตและยุติธรรมตามที่กำหนดไว้ในกฎข้อบังคับของสมาคมฝ้ายนานาชาติจำกัด เมื่อสถานการณ์ตลาดฝ้ายผันผวนอย่างรุนแรงไม่เหมือนเดิมในขณะ

ทำสัญญากับในขณะที่ยังต้องปฏิบัติตามภาระหนี้ตามสัญญาซึ่งผู้ร้องไม่อาจคาดเห็นได้จึงไม่ควรให้ใครได้รับประโยชน์จากความได้เปรียบจากสถานการณ์ดังกล่าวและไม่ควรให้สัญญา มีผลบังคับดังกล่าว การชำระหนี้จึงตกเป็นอันพั่ววิสัย (ตามหลัก Frustrations) ย่อมไม่มีเหตุอันสมควรที่ให้ผู้ร้องต้องขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อรับมอบฝ่ายตามสัญญาเพราะจะยิ่งทำให้ผู้คัดค้านได้เปรียบผู้ร้องอย่างมาก หากให้ผู้ร้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวจะทำให้ผู้ร้องต้องนำฝ่ายดิบในราคาแพงไปผลิตและปั่นด้ายมาขายในราคาถูกจนต้องขาดทุน นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการที่ให้ผู้ร้องต้องรับผิดชอบในส่วนต่างระหว่างมูลค่าราคาตามสัญญาและมูลค่าราคาตลาดในวันที่ปิดสัญญานั้นไม่มีกำหนดไว้ในสัญญา ทั้งการยอมรับหรือบังคับตามค่าใช้จ่ายดังกล่าวก็เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และประเทศไทยไม่เคยให้สัตยาบันการทำค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัดดังกล่าวข้างต้น จึงไม่อาจนำค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการนี้มาบังคับได้ ขอให้พิพากษาหรือสั่งให้เพิกถอนค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทระหว่างบริษัทโตโยชิมา แอนด์ โค จำกัด (TOYOSHIMA & CO LTD) และบริษัทหุมแสง เท็กซ์ไทล์ จำกัด ฉบับประทับตราสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 ทั้งหมด ผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้าน

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทระหว่างผู้ร้องและผู้คัดค้าน ฉบับประทับตราสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 ให้ผู้คัดค้านชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ร้องโดยกำหนดค่าทนายความ 40,000 บาท ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557 อ้างว่า ผู้คัดค้านมิได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นคำคัดค้านหรือไม่เข้ามาต่อสู้คดีนี้ แต่ผู้คัดค้านมิได้รับหมายนัดและสำเนาคำร้องขอให้เพิกถอนค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการของผู้ร้องและไม่ทราบวันนัดพิจารณา หากได้รับหมายและทราบวันนัดพิจารณา ผู้คัดค้านจะเข้ามาต่อสู้คดีนี้เนื่องจากผู้คัดค้านได้ยื่นคำร้องขอให้บังคับตามค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการดังกล่าวต่อ

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางแล้วตั้งแต่วันที่ 19 ธันวาคม 2556 เป็นคดีหมายเลขดำที่ กค.280/2556 ของศาลดังกล่าว มีการส่งสำเนาค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการดังกล่าวและสำเนาคำร้องขอให้บังคับตามค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องแล้ว ผู้ร้องยื่นคำคัดค้านต่อสู้คดีดังกล่าวแต่ไม่ได้กล่าวอ้างในคำคัดค้านดังกล่าวเลยว่าผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการดังกล่าวไว้แล้ว คดีที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้บังคับตามค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการซึ่งผู้ร้องยื่นคำคัดค้านไว้มีประเด็นข้อพิพาทที่ต้องพิจารณาเช่นเดียวกันกับคดีนี้ ในคดีที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้บังคับตามค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการ ผู้ร้องได้แสดงความประสงค์ให้มีการเจรจาไกล่เกลี่ยกันโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยระหว่างการค้า ผู้ร้องไม่เคยแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่าผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการไว้ และคดียังอยู่ระหว่างการไต่สวนคำร้องขอของผู้ร้อง จนกระทั่งวันที่ 24 กรกฎาคม 2557 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางจึงมีคำสั่งให้เพิกถอนค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทระหว่างผู้ร้องและผู้คัดค้าน ฉบับประทับตราสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 ซึ่งคดีของผู้คัดค้านที่ขอให้บังคับตามค่าใช้จ่ายของอนุญาโตตุลาการฉบับเดียวกันยังอยู่ระหว่างการไกล่เกลี่ย การกระทำของผู้ร้องดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต ผู้คัดค้านมีบริษัทโกลเด้น คอตตอน จำกัด เป็นตัวแทนในราชอาณาจักรสำหรับการประกอบกิจการขายฝ่ายดิบตามสัญญาที่ผู้คัดค้านทำกับผู้

ร้อง ซึ่งมีการระบุข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าฝ่ายดิบที่ผู้คัดค้านทำกับผู้ร้องแล้ว ทั้งผู้ร้องทราบดีว่าผู้คัดค้านได้ยื่นคำร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการฉบับเดียวกันแล้ว และผู้คัดค้านได้แต่งตั้งทนายความไว้ในคดีดังกล่าว หากผู้ร้องดำเนินคดีโดยสุจริตจริง ขอบที่จะร้องขอต่อศาลให้ส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการแก่ผู้คัดค้านโดยส่งให้แก่บริษัทโกลเด้น คอตตอน จำกัด หรือทนายความผู้คัดค้าน แทนการขอให้ศาลปิดประกาศไว้ที่หน้าศาลและประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์แทนการส่งหมาย เมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่ศาลดำเนินการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอโดยผ่าน สำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการส่งหมายนัดและ สำเนาคำร้องขอแก่ผู้คัดค้าน ณ ภูมิลำเนาของราชอาณาจักร การยื่นเสนอข้อพิพาทตาม สัญญาซื้อขายสินค้าฝ่ายดิบทั้งสี่ฉบับต่อคณะอนุญาโตตุลาการของสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด ณ เมืองลิเวอร์พูล ประเทศสหราชอาณาจักร การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ การพิจารณาคดีของคณะ อนุญาโตตุลาการ และการทำชี้ขาดนั้นกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของสมาคมฝ่าย นานาชาติจำกัด ต่อมาวันที่ 19 กันยายน 2557 ทนายผู้คัดค้านตรวจสอบข้อมูลจากระบบ คอมพิวเตอร์ของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางจึงทราบว่า ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการฉบับลงวันที่ 12 กันยายน 2555 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2555 และศาลดังกล่าวมีคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสำหรับ ข้อพิพาทระหว่างผู้ร้องและผู้คัดค้าน ฉบับประทับตราสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 แล้วเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2557 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำสั่งว่า การยื่นคำร้องขอให้พิจารณา ใหม่จะต้องมีการบังคับตามคำพิพากษาโดยการยึดทรัพย์หรือมีการบังคับตามคำพิพากษาโดยวิธี อื่น คดีนี้ไม่มีการบังคับแก่ผู้คัดค้านแต่อย่างใด ไม่เข้าเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 207 จึงให้ยกคำร้องขอของผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ อีกฉบับหนึ่งตามคำร้องขอลงวันที่ 8 ตุลาคม 2557 โดยมีข้ออ้างทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายใหม่ เพิ่มขึ้นจากคำขอฉบับลงวันที่ 1 ตุลาคม 2557 ว่า ผู้ร้องนำคำสั่ง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2557 ที่ให้ เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสำหรับข้อพิพาทระหว่างผู้ร้องและผู้คัดค้าน ฉบับ ประทับตราสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 ดังกล่าวไปใช้อ้างในคดีที่ ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อผู้ร้องคดีนี้ เพื่อให้ศาลใน คดีดังกล่าวชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นให้ยกคำร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ดังกล่าว อันเป็นการดำเนินการเพื่อบังคับตามคำสั่งดังกล่าวซึ่งถือได้ว่าเป็นการบังคับคดีแก่ผู้คัดค้าน โดยวิธีอื่นแล้ว ทั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอน คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ กลางมีคำสั่งว่า กรณียังไม่มีเหตุเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิม ให้ยกคำร้องขอของผู้คัดค้าน ผู้คัดค้าน อุทธรณ์คำสั่งต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ วินิจฉัยว่า ปรากฏข้อเท็จจริงตามสำนวนว่า คำร้องขอของผู้ร้องที่ขอให้ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการ สมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด เมืองลิเวอร์พูล ประเทศสหราชอาณาจักร อันเป็น คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่สร้างขึ้นในต่างประเทศนั้น ผู้ร้องระบุชื่อบริษัทโตโยชิมา แอนด์ โค

จำกัด เป็นผู้คัดค้าน และบรรยายคำร้องขอเกี่ยวกับการกระทำของผู้คัดค้านไว้ในคำร้องขอมาแต่ต้น และในคำร้องขอของผู้คัดค้านฉบับลงวันที่ 8 ตุลาคม 2557 นั้น นอกจากผู้คัดค้านจะอ้างถึงเหตุที่ผู้คัดค้านไม่ทราบมาก่อนว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัดดังกล่าว ผู้คัดค้านยังอ้างถึงการที่ผู้คัดค้านได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางบังคับให้ผู้ร้องชำระเงินแก่ผู้คัดค้านตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัดดังกล่าว เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2556 เป็นคดีหมายเลขดำที่ กค.280/2556 ของศาลดังกล่าว และต่อมาวันที่ 10 มีนาคม 2557 ผู้ร้องคดีนี้ในฐานะเป็นผู้คัดค้านคดีดังกล่าวยื่นคำคัดค้าน แต่ไม่ได้บอกกล่าวว่าจะยื่นคำร้องขอให้ศาลเดียวกันนี้มีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการฉบับเดียวกันไว้แล้ว และต่อมาศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลดังกล่าวได้ไกล่เกลี่ยคู่ความในวันที่ 27 พฤษภาคม 2557 โดยมีกรรมการเจ้าหน้าที่ และทนายความผู้ร้องในคดีนี้เข้าร่วมการไกล่เกลี่ย แต่ฝ่ายผู้ร้องก็ไม่แจ้งให้ผู้คัดค้านในคดีนี้ทราบถึงการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในคดีนี้ ทั้งที่ในวันดังกล่าวยังไม่ได้มีการไต่สวนคำร้องขอในคดีนี้ และการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอให้แก่ผู้คัดค้านคดีนี้ในที่สุดผู้ร้องกลับขอให้ศาลปิดประกาศหน้าศาลและประกาศหนังสือพิมพ์แทนการส่งหมาย หลังจากที่มีการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอให้แก่ผู้คัดค้านนอกราชอาณาจักรนั้นได้ล่วงพ้นกำหนด 180 วัน ไปแล้ว แต่ยังมีได้รับแจ้งผลการส่ง อันเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และต่อมาผู้ร้องคดีนี้ในฐานะผู้คัดค้านคดีดังกล่าวก็ยื่นคำสั่งศาลที่ให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในคดีนี้ต่อศาลในคดีหมายเลขดำที่ กค.280/2556 เพื่อขอให้ศาลในคดีดังกล่าวมีคำสั่งยกคำร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ อันถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้ร้องคดีนี้ได้ดำเนินการขอให้ศาลบังคับตามคำสั่งศาลที่ให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแล้ว ทั้งผู้คัดค้านคดีนี้ยังอ้างอีกว่า ศาลในประเทศที่มีการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเท่านั้นที่เป็นศาลที่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้นได้

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในคดีนี้ซึ่งทำในต่างประเทศคือประเทศสหราชอาณาจักร อันถือได้ว่าเป็นข้อกล่าวอ้างว่าศาลดังกล่าวพิจารณาและมีคำสั่งในคดีนี้โดยปราศจากอำนาจซึ่งเป็นการดำเนินการกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบด้วย แต่ศาลดังกล่าวมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นว่า การขอให้ศาลเพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้น คู่ความอาจมีคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนพิจารณาภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วได้ ประกอบกับคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางนั้นมีนายธวัชชัย ผู้พิพากษาสมทบซึ่งลงชื่อเป็นองค์คณะในคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในคดีนี้ได้ความเห็นแย้งว่าศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในประเทศสหราชอาณาจักรตามคำร้องขอของผู้ร้องคดีนี้ โดยตามความเห็นแย้งดังกล่าวได้กล่าวถึงอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการใช้บังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) หรืออนุสัญญานิวยอร์ก (New York Convention) กฎหมายแม่แบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL Model Law on International Commercial

Arbitration) หรือกฎหมายแม่แบบ (Model Law) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 และเหตุผลไว้ดังนี้ "การที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 บัญญัติให้อำนาจศาลตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ 2 กรณี กรณีแรกตามมาตรา 40 เป็นการตรวจสอบคำชี้ขาดกรณีที่ผู้แพ้คดีร้องคัดค้านคำชี้ขาด และกรณีที่สองตามมาตรา 43 และมาตรา 44 เป็นกรณีผู้แพ้คดีร้องคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาด ซึ่งอำนาจศาลในการตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการทั้งสองกรณีดังกล่าวเป็นไปตามอนุสัญญานิวยอร์ก มาตรา 5 บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติกำหนดเหตุแห่งการที่ศาลประเทศภาคีอาจปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ โดยมาตรา 5 (1) (อี) บัญญัติว่า ศาลประเทศภาคีอาจปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศได้ หากผู้ถูกบังคับตามคำชี้ขาดพิสูจน์ได้ว่า "คำชี้ขาดยังไม่มีผลผูกพันคู่พิพาท หรือได้ถูกเพิกถอนหรือระงับใช้เสียโดยศาลที่มีเขตอำนาจหรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด" หมายความว่า หากคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการใดถูกศาลของประเทศที่ทำคำชี้ขาดเพิกถอนแล้ว คำชี้ขาดนั้นอาจไม่สามารถนำไปบังคับประเทศภาคีสมาชิกอื่น ๆ ของอนุสัญญานิวยอร์กได้ แม้อนุสัญญานิวยอร์กบัญญัติให้อำนาจศาลประเทศที่ทำคำชี้ขาดเพิกถอนคำชี้ขาดได้ก็ตาม แต่กลับไม่ได้บัญญัติเหตุที่ศาลสามารถเพิกถอนคำชี้ขาดไว้ ดังเช่นกรณีการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ทำให้การเพิกถอนคำชี้ขาดเป็นไปตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศที่ทำคำชี้ขาดซึ่งอาจกำหนดเหตุไว้แตกต่างจากอนุสัญญานิวยอร์ก มาตรา 5 ได้ ทำให้อำนาจการตรวจสอบของศาลประเทศที่ทำคำชี้ขาดอาจมีมากกว่าอำนาจของศาลประเทศที่บังคับตามคำชี้ขาด ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการยกร่างกฎหมายแม่แบบ มีการพยายามทำให้อำนาจการตรวจสอบคำชี้ขาดของประเทศที่ทำคำชี้ขาดและประเทศที่บังคับตามคำชี้ขาดมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด ด้วยเหตุนี้กฎหมายแม่แบบจึงได้จำกัดเหตุแห่งการเพิกถอนตามมาตรา 34 ไว้ให้เหมือนกับเหตุที่ศาลอาจปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดต่างประเทศตามอนุสัญญานิวยอร์ก มาตรา 5 อย่างไรก็ตามกฎหมายแม่แบบยังคงหลักการของอนุสัญญานิวยอร์กที่ให้อำนาจการเพิกถอนคำชี้ขาดแก่ประเทศที่ทำคำชี้ขาด เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 นำกฎหมายแม่แบบเป็นหลักในการยกร่าง จึงได้กำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนตามมาตรา 40 ไว้ ลักษณะใกล้เคียงกับเหตุแห่งการปฏิเสธการบังคับคำชี้ขาดตามมาตรา 43 และมาตรา 44 อย่างไรก็ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังคงหลักการของอนุสัญญานิวยอร์กที่ให้อำนาจเฉพาะ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา 40 แม้กำหนดเหตุไว้เช่นเดียวกับมาตรา 43 แต่กฎหมายที่ใช้บังคับแก่เหตุเหล่านั้นมีความแตกต่างกัน การที่มาตรา 40 บัญญัติให้ใช้กฎหมายไทยบังคับกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้ตกลงกันนั้น เป็นเพราะคำชี้ขาดที่ร้องขอให้ศาลเพิกถอนนั้นเป็นคำชี้ขาดจากอนุญาโตตุลาการที่ดำเนินการในประเทศไทย ดังนั้นหากนำเหตุดังกล่าวไปเพิกถอนคำชี้ขาดที่ทำในประเทศอื่น เท่ากับว่าศาลใช้กฎหมายไทยตรวจสอบคำชี้ขาดที่ทำในประเทศอื่น ซึ่งไม่ถูกต้อง มิฉะนั้นผู้แพ้คดีอาจร้องขอให้ศาลของประเทศที่ทำคำชี้ขาดและศาลไทยเพิกถอนคำชี้ขาดในขณะเดียวกันได้ อันอาจนำไปสู่ผลที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ศาลประเทศที่ทำคำชี้ขาดไม่เพิกถอนคำชี้ขาด แต่ศาลไทยเพิกถอนคำชี้ขาด เช่นนี้จะมีผลทำให้คำชี้ขาดนั้นบังคับในประเทศไทยได้หรือไม่ กรณีดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นในระบบของอนุสัญญานิวยอร์ก อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา 40 วรรคสอง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยได้ว่าศาลไทยมีอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดที่ทำในต่างประเทศได้ เนื่องจากบัญญัติว่า "คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้ โดยยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ..." และมาตรา 9 บัญญัติว่า "ให้

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง หรือ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค หรือศาลที่มีการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการนั้น เป็นศาลที่มีเขตอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้" ศาลต่าง ๆ ที่บัญญัติในมาตรา 9 เป็นศาลไทยทั้งสิ้น ทำให้อาจแปลความว่าศาลไทยมีอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดที่ทำในต่างประเทศได้ ซึ่งไม่ถูกต้อง การแปลความคำว่า "ศาลที่มีเขตอำนาจ" กรณีนี้จึงต้องแปลความภายใต้กรอบของอนุสัญญานิวยอร์กที่ว่า ศาลที่มีอำนาจเพิกถอนได้แก่ศาลของประเทศที่ทำคำชี้ขาดเท่านั้น

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางจึงไม่มีอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ทำในประเทศสหราชอาณาจักรตามคำร้องขอของผู้ร้อง" ซึ่งความเห็นแย้งที่ว่าศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในต่างประเทศนั้นก็เกินไปในทำนองเดียวกับคำวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9476/2558 ระหว่าง ฮีบเพเด็น แอนด์ โค. (จีเอ็มบีเอช แอนด์ โค.) เครี ผู้ร้อง บริษัทเอเชียน อะโลอันซ์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ผู้คัดค้าน ซึ่งมีคำวินิจฉัยที่สำคัญว่า การร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต้องร้องขอต่อศาลในประเทศที่ทำคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้กระทำขึ้นเท่านั้น ซึ่งหลักการนี้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา 5 (1) (อี) ในอนุสัญญานิวยอร์กว่าด้วยการยอมรับนับถือและการใช้บังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศหรืออนุสัญญานิวยอร์ก ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ที่บัญญัติว่า "อาจมีการปฏิเสธไม่ยอมรับและบังคับให้ตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ หากคู่พิพาทฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดพิสูจน์ได้ว่าคำชี้ขาดนั้นได้ถูกเพิกถอนแล้วโดยเจ้าหน้าที่หรือองค์กรผู้มีอำนาจของประเทศที่มีการทำคำชี้ขาดหรือของประเทศที่คำชี้ขาดได้ทำขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศนั้น" ซึ่งมีความหมายชัดเจนว่า การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่หรือองค์กรที่มีอำนาจในประเทศที่มีการทำคำชี้ขาด ซึ่งโดยปกติก็คือศาล นอกจากนี้ ยังปรากฏตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 ว่า "เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่ปัจจุบันการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศอื่นด้วย สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเสียใหม่ โดยนำกฎหมายแม่แบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันอย่างกว้างขวางมาเป็นหลักเพื่อการพัฒนากระบวนการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ และส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการทางอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ระหว่างประเทศให้แพร่หลายยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลอีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้" ซึ่งในกฎหมายแม่แบบ (หรือกฎหมายต้นแบบ) ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ หรือ "UNCITRAL Model Laws" มีบทบัญญัติเรื่องการคัดค้านคำชี้ขาดโดย

การยื่นคำร้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการโดยตรง โดยบัญญัติอยู่ใน "Article 34" ซึ่งได้กำหนดเหตุต่างๆที่ศาลอาจเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ บทบัญญัติในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มีที่มาจากการแปล "Article 34" ของกฎหมายแม่แบบของ "UNCITRAL" ดังกล่าว และใน "Article 36 (1) (v)" ของกฎหมายแม่แบบดังกล่าวได้บัญญัติถึงเหตุที่ศาลอาจปฏิเสธไม่รับบังคับให้ตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในกรณีที่คำชี้ขาดนั้นได้ถูกเพิกถอนแล้วในประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดหรือในประเทศที่คำชี้ขาดได้ทำขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศนั้น ซึ่งสำนักงานเลขาธิการ "UNCITRAL" ได้ทำคำอธิบายกฎหมายแม่แบบของ "UNCITRAL" ในเรื่องนี้ไว้ว่า "แม้เหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตาม "Article 34 (2)" กับเหตุแห่งการปฏิเสธไม่ยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตาม "Article 36 (1)" จะเหมือนกันเกือบทั้งหมด แต่ก็มีข้อแตกต่างในทางปฏิบัติ กล่าวคือ การร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดตาม "Article 34 (2)" อาจยื่นได้เฉพาะต่อศาลในประเทศที่ทำคำชี้ขาดเท่านั้น ในขณะที่การร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจยื่นต่อศาลในประเทศใดก็ได้ จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายแม่แบบของ "UNCITRAL" "Article 34" ซึ่งเป็นที่มาของบทบัญญัติมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 และ "Article 36" แห่งกฎหมายแม่แบบของ "UNCITRAL" ซึ่งจัดทำขึ้นโดยสำนักงานเลขาธิการ "UNCITRAL" ดังกล่าวกับบทบัญญัติใน "Article V (1) (e)" แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย แสดงให้เห็นชัดเจนว่าการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 40 นั้น เฉพาะศาลที่มีการดำเนินกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการอยู่ในเขตศาลเท่านั้นที่อาจพิพากษาเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นว่าตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 41 วรรคสอง บัญญัติถึงกรณีที่ศาลไทยที่มีเขตอำนาจจะมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่กระทำขึ้นในต่างประเทศให้ต่อเมื่อเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมตนเข้าผูกพันเท่านั้น แสดงให้เห็นถึงพันธกรณีที่ประเทศไทยต้องถือตาม และพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 ที่บัญญัติให้สอดคล้องกับพันธกรณีดังกล่าวดังเช่นที่ปรากฏรายละเอียดในความเห็นแย้งและคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวข้างต้น และเมื่อพิจารณาความตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 40 อันเป็นบทบัญญัติในเรื่องการขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และมาตรา 41 ถึงมาตรา 44 อันเป็นบทบัญญัติในเรื่องการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้เป็นเหตุที่เหมือนกันเกือบทั้งหมด กล่าวคือ มาตรา 40 การคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการอาจทำได้โดยการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้ โดยยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับสำเนาคำชี้ขาด หรือชี้ขาดเพิ่มเติม นับแต่วันที่คณะอนุญาโตตุลาการได้แก้ไขหรือตีความคำชี้ขาดหรือทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมแล้ว ให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (1) คู่พิพาทฝ่ายที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดสามารถพิสูจน์ได้ว่า (ก) คู่สัญญาตามสัญญาอนุญาโตตุลาการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถ

ตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น (ข) สัญญาอนุญาตตุลาการไม่มีผลผูกพัน ตามกฎหมายแห่งประเทศที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือตามกฎหมายไทยในกรณีที่ไม่มีข้อตกลง ดังกล่าว (ค) ไม่มีการแจ้งให้คู่พิพาทฝ่ายที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดรู้ล่วงหน้าโดยชอบถึงการแต่งตั้ง คณะอนุญาโตตุลาการหรือการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ หรือบุคคลดังกล่าวไม่สามารถ เข้าต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น (ง) คำชี้ขาดวินิจฉัยข้อพิพาทซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาตตุลาการหรือคำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอ ข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการ แต่ถ้าคำชี้ขาดที่วินิจฉัยเกินขอบเขตนั้นสามารถแยกออกได้ จากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในขอบเขตแล้ว ศาลอาจเพิกถอนเฉพาะส่วนที่วินิจฉัยเกินขอบเขตแห่ง สัญญาอนุญาตตุลาการหรือข้อตกลงนั้นก็ได้ หรือ (จ) องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือ กระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่ คู่พิพาทไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น องค์ประกอบดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้ (2) มีกรณี ปรากฏต่อศาลว่า (ก) คำชี้ขาดนั้นเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ไม่สามารถจะระงับโดยการอนุญาโตตุลาการ ได้ตามกฎหมาย หรือ (ข) การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งย่อมเห็นได้ว่า เหตุแห่งการเพิกถอน คำชี้ขาดตามข้อ 1 (ก) (ค) (ง) เป็นเหตุเดียวกันกับเหตุในการที่ศาลจะมีคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับ ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในมาตรา 43 (1) (3) (4) และเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาด ตามมาตรา 40 ข้อ 2 (ก) (ข) ก็ตรงกับเหตุแห่งการที่ศาลจะปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดใน มาตรา 44 ซึ่งเมื่อเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 เหมือนกับเหตุแห่งการที่ศาลจะทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ตามมาตรา 43 และมาตรา 44 ดังกล่าวแล้ว หากฝ่ายนิติบัญญัติต้องการจะออกกฎหมายให้ การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 และการที่ศาลจะมีคำสั่งปฏิเสธไม่รับ บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 41 มีผลให้กระทำทั้งคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย และคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่สร้างขึ้นใน ต่างประเทศ ก็ต้องบัญญัติถึงคำชี้ขาดที่ทำในประเทศหรือต่างประเทศไว้ให้เหมือนกัน แต่กลับ ปรากฏเพียงมาตรา 43 เท่านั้น ที่บัญญัติถึงการที่ศาลจะมีคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาด ของคณะอนุญาโตตุลาการไว้ว่า "ไม่ว่าคำชี้ขาดนั้นจะเกิดขึ้นในประเทศใด" ซึ่งหมายถึงไม่ว่าจะ เป็นคำชี้ขาดที่กระทำขึ้นในประเทศไทยหรือในต่างประเทศก็ตาม ส่วนกรณีการขอให้ศาลเพิกถอน คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 ไม่มีข้อความบัญญัติถึงคำชี้ขาดว่า ไม่ว่า คำชี้ขาดนั้นจะกระทำในประเทศใด ดังเช่นที่ปรากฏความตามมาตรา 41 ดังกล่าว อันแสดงถึง ความแตกต่างอย่างชัดเจนที่แสดงว่ากรณีการขอให้ศาลไทยเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ อนุญาโตตุลาการนั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อำนาจศาลไทยที่จะมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการที่กระทำในต่างประเทศ แต่ให้ศาลไทยมีอำนาจเพียงการทำคำสั่งปฏิเสธไม่ รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ทั้งที่ทำในประเทศไทยและในต่างประเทศ และ ในส่วนเหตุแห่งการขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 (1) (ข) ที่ บัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาด ในกรณีว่า "สัญญาอนุญาตตุลาการไม่มีผลผูกพัน ตามกฎหมายแห่งประเทศที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือตามกฎหมายไทยในกรณีที่ไม่มีข้อตกลง ดังกล่าว" ส่วนเหตุแห่งการที่ศาลจะมีคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดตาม มาตรา 43 (2) ในกรณีที่ว่า "สัญญาอนุญาตตุลาการไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายแห่งประเทศที่คู่สัญญาได้ตกลง

กันไว้ หรือตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดนั้น ในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงดังกล่าว" ซึ่ง
ข้อแตกต่างในกรณีเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 (1) (ข)
ที่ให้ใช้กฎหมายไทยในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงกันไว้ดังกล่าวข้างต้นก็สอดคล้องกับกรณีที่ศาลไทยจะมี
คำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้เฉพาะคำชี้ขาดที่ได้กระทำขึ้นในประเทศไทย
เท่านั้น และกรณีที่มาตรา 43 (2) ใช้ข้อความให้ใช้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดในกรณีที่ไม่มี
ข้อตกลงกันไว้ก็สอดคล้องกับกรณีที่ศาลไทยจะทำคำสั่งปฏิเสธไม่บังคับตามคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการซึ่งกระทำได้ทั้งคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในประเทศไทยหรือใน
ต่างประเทศ นอกจากนี้ในส่วนเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา
40 (1) (จ) ที่บัญญัติว่า "องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือกระบวนการพิจารณาของคณะ
อนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้ตกลงกันไว้
เป็นอย่างอื่น องค์ประกอบดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้" ส่วนเหตุแห่งการที่ศาลไทยจะมีคำสั่ง
ปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 43 (5) ที่บัญญัติว่า
"องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการมิได้
เป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือมิได้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด
ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้" ซึ่งข้อแตกต่างในกรณีเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 (1) (จ) คือเหตุในกรณีที่องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการ
ไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้ ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 ในกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้
ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นนั้น ก็สอดคล้องกับกรณีที่ศาลไทยจะมีคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการได้เฉพาะคำชี้ขาดที่ได้กระทำในประเทศไทย ส่วนกรณีที่ศาลไทยจะมีคำสั่ง
ปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 (5) ที่ว่า องค์ประกอบ
หรือกระบวนการพิจารณา มิได้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดในกรณีที่คู่พิพาทมิได้
ตกลงกันไว้ ก็สอดคล้องกับกรณีที่ศาลไทยมีคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะได้ทำในประเทศไทยหรือในต่างประเทศอื่นเช่นกัน จากเหตุผลดังที่ได้
วินิจฉัยมาเห็นได้ว่าข้อความในเรื่องอำนาจศาลไทยในการสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการที่ไม่มีข้อความให้ศาลไทยมีอำนาจสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ
ที่ทำขึ้นในต่างประเทศและข้อความในเรื่องเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการตามมาตรา 40 และข้อความในเรื่องอำนาจศาลไทยในการทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับ
บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่มีข้อความระบุชัดว่าให้ศาลไทยมีอำนาจทำคำสั่ง
ปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะทำในประเทศใด และข้อ
ความในเรื่องเหตุแห่งการที่ศาลไทยจะทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการ ล้วนมีความหมายที่สรุปได้ว่าศาลไทยมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอน
คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้เฉพาะคำชี้ขาดที่ได้กระทำในประเทศไทยเท่านั้น ไม่ได้
มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ได้กระทำใน
ต่างประเทศได้แต่อย่างใด ดังนั้นไม่ว่าจะพิจารณาจากความหมายในข้อความตามบทกฎหมาย
มาตราต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วก็ดี หรือจะพิจารณาถึงความสอดคล้องของบทกฎหมายมาตราต่าง ๆ
ดังกล่าวกับอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ
ต่างประเทศหรืออนุสัญญานิวยอร์ก ตามพันธกรณีที่ประเทศไทยยอมรับก็ดี ก็ล้วนแต่เป็นกรณีที่จะ
ต้องถือว่าศาลไทยมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ทำ

ขึ้นในประเทศไทยเท่านั้น ศาลไทยไม่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในต่างประเทศ ดังนั้น
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่ง
เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด เมืองลิเวอร์พูล ประเทศ
สหราชอาณาจักร อันเป็นคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ทำขึ้นในต่างประเทศแต่อย่างใด
การที่ศาลดังกล่าวมีคำสั่งรับคำร้องขอของผู้ร้องที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการต่างประเทศพิจารณาต่อเนื่องกันตลอดมาจนถึงการมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของ
คณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว รวมตลอดถึงการมีคำสั่งและออกหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดคดีนี้ให้
แก่ผู้ร้องล้วนเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยปราศจากอำนาจ อันเป็นการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาที่ผิดระเบียบ เมื่อได้ความดังกล่าวมานั้น จึงเป็นกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดี
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจะต้องพิพากษายกคำสั่งของ
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางที่สั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการสมาคมฝ่ายนานาชาติจำกัด และเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบของศาล
ดังกล่าวทั้งหมด ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ
และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 45 (เดิม)
และมาตรา 26 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 โดยกรณีตามปัญหา
ดังกล่าวมานี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งศาลฎีกาแผนกคดี
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นสมควรจึงมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตาม
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดี
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 มาตรา 12 วรรคสอง
ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธี
พิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 45 (เดิม) และ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคสอง ส่วนปัญหาตามอุทธรณ์ของ
ผู้คัดค้านไม่ว่าผู้คัดค้านจะมีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่หรือไม่ หรือผู้คัดค้านได้ขอให้เพิกถอน
กระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบภายในกำหนดเวลา 8 วัน นับแต่วันทราบเหตุแห่งการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบและมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่
ผิดระเบียบหรือไม่นั้น ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษายกคำสั่ง
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางที่สั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะ
อนุญาโตตุลาการต่างประเทศสำหรับข้อพิพาทระหว่างผู้ร้องและผู้คัดค้านฉบับประทับตราสมาคม
ฝ่ายนานาชาติจำกัด ลงวันที่ 12 กันยายน 2555 ให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลดังกล่าว
ตั้งแต่การรับคำร้องขอของผู้ร้องไว้พิจารณาและกระบวนการพิจารณาต่อมาทั้งหมดจนถึงก่อนการมี
คำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว รวมทั้งคำสั่งและหนังสือรับรองคดี
ถึงที่สุด และมีคำสั่งใหม่ในชั้นตรวจรับคำร้องขอเป็นว่า ไม่รับคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของ
อนุญาโตตุลาการต่างประเทศของผู้ร้อง และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คืบหน้าชั้นศาลที่ผู้
ร้องชำระต่อศาลดังกล่าวทั้งหมดแก่ผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลนอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

ธัชพันธ์ ประพุทธนิตสาร · ปริญา ดิผดุง · นิพันธ์ ช่วยสกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8539/2560>